

CONSULTATIEREACTIE

Reactie van de Nederlandse Vereniging van Banken op het Wetsvoorstel tot Wijziging van de WSNP (als onderdeel van de Faillissementswet)

Datum: 10 februari 2021

Inleiding

Het doel van de WSNP is, om mensen ('natuurlijke personen') een mogelijkheid te bieden om uit een onmogelijke schuldsituatie te komen.

De leden van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) zijn vaak als schuldeiser betrokken bij wettelijke schuldsaneringsregelingen (WSNP's) en zien daardoor de soms problematische schulden waarin mensen kunnen komen. De NVB vindt het van belang dat mensen die buiten hun schuld in financiële problemen zijn gekomen, zicht kunnen krijgen op een schuldenvrije toekomst.

De voorgestelde wijzigingen in het wetsvoorstel zouden volgens de Memorie van Toelichting moeten zorgen voor een betere aansluiting tussen het gemeentelijke schuldhulpverleningstraject (het zogenaamde minnelijke traject), dat het voorportaal is voor de WSNP, en de wettelijke schuldsaneringsregeling.

De NVB onderschrijft het doel van de WSNP zelf. Ook zijn wij positief over het hierboven beschreven doel van de wetswijziging. Wel vragen wij ons af of dat doel wel met de voorgestelde wijzigingen wordt bereikt. We geven hieronder onze reactie en doen enkele voorstellen.

Betere doorstroming naar de wettelijke schuldsanering?

Uit het rapport dat Berenschot ('Aansluiting gezocht!' Verkenning aansluiting minnelijke schuldhulpverlening en wettelijke schuldsanering) in 2019 heeft opgesteld, blijkt dat het probleem al eerder begint: "Een deel van de groep lijkt te blijven steken in andere vormen van schuldhulpverlening, die niet (direct) leiden naar een schuldenvrije toekomst."

Dat heeft ook te maken met de toegang tot een minnelijk schuldentraject. In het onderzoeksrapport wordt daarover het volgende geschreven: "Hoewel het beroep op schuldhulpverlening toeneemt en aan meer mensen een aanbod wordt gedaan, komen immers nog steeds veel mensen die hulp nodig hebben niet binnen. Dat heeft te maken met het gegeven dat de toegang tot de schuldhulpverlening in te veel gemeenten nog te hoogdrempelig is. De toegankelijkheid van de schuldhulpverlening verschilt per gemeente."

Uit het wetsvoorstel en de Memorie van Toelichting blijkt niet op welke wijze mensen sneller toegang kunnen krijgen tot de schuldhulpverlening. Er wordt alleen gesproken van snellere toelating tot de WSNP. Zeker in deze tijden, waarin financiële problemen voor mensen zich snel kunnen opstapelen, is vroege signalering en snelle en adequate schuldhulpverlening een noodzaak.

De NVB zou dan ook graag zien dat er meer aandacht komt voor juist het minnelijke traject. Daarbij wijzen we er ook op dat een minnelijk traject altijd de voorkeur verdient. Het wettelijke traject van de WSNP is zeer ingrijpend voor de betrokken personen en vergt veel van alle betrokkenen, waaronder ook de rechterlijke macht, die toezicht moeten houden op de individuele WSNP's.

Toelatingsgrond: de goede trouw-toets

Een belangrijk onderdeel van het wetsvoorstel is aanpassing van de zogenaamde goede trouw-toets. Wanneer een schuldhulpverleningstraject niet leidt tot een oplossing, kan een verzoek tot toelating tot de WSNP worden ingediend. Daarbij is onder meer de zogenaamde goede trouw-toets van belang: de schulden waarvoor een WSNP zou moeten gelden, moeten in de periode van vijf jaar vóór indiening van het verzoek te goeder trouw zijn ontstaan. Dit is een imperatieve toelatingsgrond. Hiermee wordt misbruik van de WSNP tegengegaan.

In het voorstel wordt de termijn van vijf jaar verkort tot twee jaar. Daardoor zouden schuldenaren eerder tot de WSNP kunnen worden toegelaten.

De reden voor deze kortere termijn, zoals die in de Memorie van Toelichting is beschreven, is naar onze mening niet steekhoudend. Op pagina 8 staat hierover het volgende: 'Uit onderzoek – in opdracht van de voormalig Staatssecretaris van SZW – blijkt dat bij gemeentelijke schuldhulpverleners het idee leeft dat als sprake is van bepaalde schulden de schuldenaar hoe dan ook niet wordt toegelaten tot een Wsnptraject.' Strenge toetsing door de rechterlijke macht zou hieraan debet zijn.

Daarbij wordt in het rapport beschreven dat in een gemeentelijk schuldhulptraject vaak wordt gewacht tot de termijn van vijf jaar is verstreken, om dan pas een verzoek tot toelating in te dienen.

Het probleem hierbij lijkt ons niet de termijn van vijf jaar, maar het ontbreken van vertrouwen in of kennis van de rechterlijke toets bij de schuldhulpverlening. Een verkorting van de termijn gaat daarbij niet helpen; het zorgt er alleen voor dat de toetsing door de rechterlijke macht, onder andere aan de goede trouw, eerder zal plaatsvinden.

Daarnaast wordt naar de mening van de NVB onvoldoende rekening gehouden met de zogenaamde hardheidsclausule: de rechter kan het verzoek ook toewijzen als niet is voldaan aan de goede trouw-toets 'als voldoende aannemelijk is dat de schuldenaar de omstandigheden die bepalend zijn geweest voor het ontstaan of onbetaald laten van zijn schulden, onder controle heeft gekregen.'

Of deze clausule wordt toegepast, bepaalt de rechter die op het verzoek moet beslissen. De NVB herkent het beeld van de te strenge toetsing overigens niet.

De NVB vindt dat de huidige wet inclusief de hardheidsclausule, waardoor de rechter in volle omvang kan toetsen en waardoor alle omstandigheden en belangen door de rechter kunnen worden gewogen, voorkomt dat mensen onterecht worden geweigerd óf toegelaten.

Afwijzingsgrond: geen eerdere WSNP in de afgelopen 10 jaar

Het wetsvoorstel bevat ook een aanpassing van de afwijzingsgrond van artikel 288 lid 2 onder d Faillissementswet. Dit artikel bepaalt dat een verzoek wordt afgewezen indien een schuldenaar in de afgelopen 10 jaar al eerder gebruik heeft gemaakt van de regeling (ongeacht of dat heeft geleid tot een schone lei). In het voorstel wordt de rechter de mogelijkheid gegeven om hiervan af te wijken, zodat niet elk verzoek dat niet aan deze tien jaarstermijn voldoet per definitie moet worden afgewezen.

De NVB vindt dit een zinvolle aanpassing. Als een schuldenaar buiten diens schuld opnieuw in financiële problemen raakt die niet kunnen worden opgelost, verdient een verzoek tot toelating het om door de rechter te worden getoetst.

Maatregel: introductie van een hoger beroepsmogelijkheid voor schuldeisers

Het is volgens de NVB een goede aanvulling, dat schuldeisers de mogelijkheid krijgen om in hoger beroep te gaan tegen een mogelijk ongewenste toelating tot de WSNP. Daarmee wordt meer aansluiting gevonden bij de rechten van schuldeisers in faillissement. Nog beter zou zijn als bij wet wordt bepaald dat de rechter, vóórdat hij zou besluiten over toepassing van de hardheidsclausule (dus als getwijfeld wordt over een positieve uitkomst van de goede trouw-toets), de schuldeiser wiens vordering het betreft wordt gehoord, of in elk geval zijn zienswijze kan geven. Wij kunnen ons niet aan

de indruk onttrekken dat nu soms schuldeisers worden verrast met een toelatingsbesluit waaruit niet blijkt of mogelijke bezwaren van schuldeisers zijn meegewogen.

Contactinformatie

Jeroen Rommes
M +31 6 126 446 32
E rommes@nvb.nl
I www.nvb.nl